

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

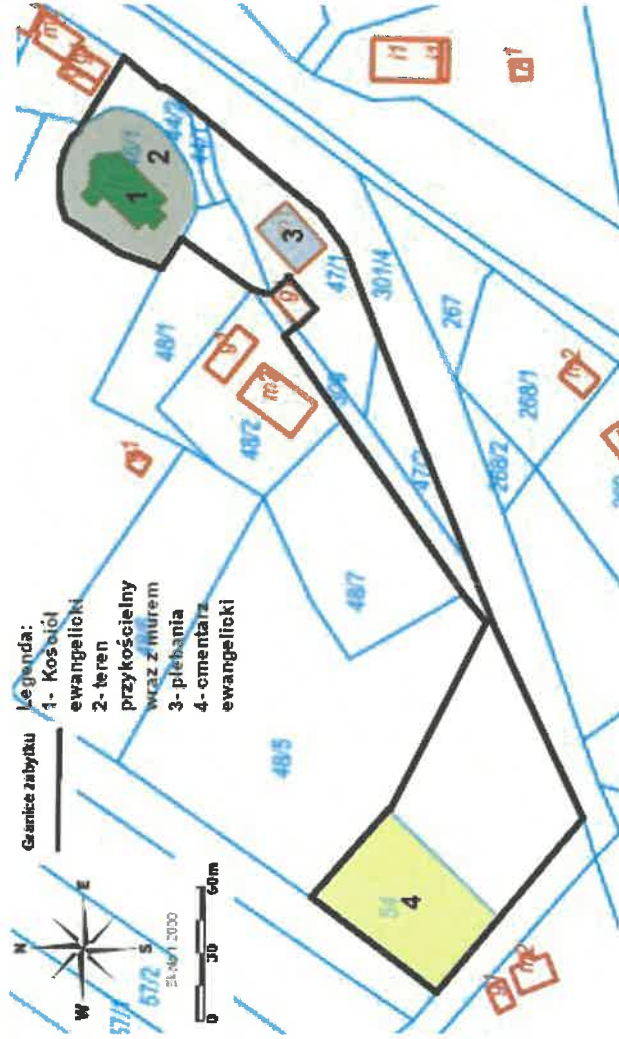
1. Nazwa

**HISTORYCZNY ZESPÓŁ BUDOWLANY KOŚCIOŁA
POEWANGELICKIEGO Z CMENTARZEM I PLEBANIA**

2. Czas powstania

XIX w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

Opolnica

4. Adres (ulica, nr posesji)

Opolnica 19

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat ząbkowicki

gmina Bardo

6. Współrzędne geograficzne

50° 38' 26.232" N 16° 54' 13.356" E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne, nieużytkowany

8. Stan zachowania

4

Historia:

Wieś Opolnica jest po raz pierwszy wzmiankowana w XIII w. jako Geresdorph. W miejscu kościoła ewangelickiego znajdowała się wcześniej kościół katolicki, który wzmiankowany jest już w XVII w. Istniejący obecnie kościół poewangelicki wzniesiono w 1864 r. Prawdopodobnie wzniesiono wtedy budynek dawnej plebanii. Obiekt pełnił funkcję sakralną do 1945 r. Od tego czasu kościół jest nieużytkowany. Dawna plebania jest obecnie użytkowana jako dom mieszkalny.

Charakterystyka zabudki:

Zespół parafii usytuowany jest w centrum wsi, w pobliżu drogi, na niewielkim wzniesieniu. Kościół nieorientowany, otoczony jest murem z ogrodzeniem, które wyznacza wokół niego eliptyczny teren, w obrębie którego mogły w przeszłości znajdować się pochówki. W niewielkiej odległości na południe od kościoła znajduje się dawna plebania, obecnie dom mieszkalny. Jest to murewany, jednokondygnacyjny budynek kryty dachem naczółkowym o poszyciu z dachówki w kolorze ceglastym. Budynek po 1945 r. został w dużej mierze przebudowany. W granicach dz. nr ewid. 54 znajduje się dobrze zachowany cmentarz ewangelicki. Otoczony jest dobrze zachowanym ogrodzeniem w formie metaloplastyki a na jego obszarze znajduje się kilkadziesiąt nagrobków i pomników z przelotem XIX i XX w. w formie rzeźb kamiennych oraz metaloplastyki w różnym stanie zachowania. Uzupelnieniem założenia cmentarza jest starodrzew.

Zagrożenia i postulaty konserwatorskie:

Kluczową kwestią jest konieczność zachowania integralności całego zespołu budowlanego i ochrony wszystkich jego składowych, wliczając w to wszystkie obiekty architektoniczne, a także nawierzchnię, zieleni oraz kompozycję przestrzenną. Dopuszczalnymi nowymi elementami w obrębie zespołu są elementy małej architektury oraz niewielkie budynki pomocnicze nawiązujące stylistyką, skalą oraz materiałami do budynku dawnej plebanii oraz kościoła.

Nieużytkowany obecnie kościół poewangelicki narazony jest na postępującą degradację, która może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla jego istnienia. Budynek plebanii został już w dużym stopniu przebudowany i zaadaptowany na dom mieszkalny, jednakże zachował swoją pierwotną bryłę.

Kościół poewangelicki powinien zostać zrewitalizowany, co zapewni jego bieżącą konserwację. Należy zapobiec dalszym przebudowom budynku dawnej plebanii w celu zachowania w jak największym stopniu zachowanej jeszcze substancji zabudkowej. Teren cmentarza ewangelickiego jest narazony na postępującą dewastację przez osoby trzecie, które mogą dopuszczać się kradzieży elementów metaloplastyki oraz przewracać oraz niszczyć pomniki. Rozwijająca się zieleni inwazyjna utrudnia obserwację nagrobków oraz zacierania układ kwater cmentarza. Powinna być ona regularnie usuwana, nagrobki oraz pomniki powinny zostać ustawione w pierwotne miejsca, elementy metalowe powinny zostać zabezpieczone przed korozją. Teren cmentarza powinien być monitorowany, aby zapobiegać kradzieżom i wandalizmowi.

Bibliografia:

- *Słownik geografii turystycznej Sudetów, Góry Złote*, Marek Staffa red., Wrocław, 1993.
- Rochowicz M., *Studium historyczno-urbanistyczne Barda Śl.*, Wrocław, 1984.

Kartografia:

- Messtischblatt, 1: 25 000, 5466 Frankenstein, 1937.